

Zaman Gazetesi

03/01/2012

Herkül Millas

Yasalar yoluyla neleri söyleyeceğimize karar verilmesi ifade özgürlüğü ihlalidir. Fransızlar artık bazı görüşleri dile getiremeyecek.

Zarara uğrayan nihayetinde yasağcı ülkedir. Soru: Yarın bir parlamento "Fransız İhtilali inanılmaz cinayetlere neden olmuştur, bir insanlık suçuymuştu, bunun inkârı da suçtur" kararı çıkarırsa Fransa ne diyecek?

2301 ve 5816 gibi tabulu yasalara da karşıyım. Her türlü "hakaret" davalarına da. Bu da çuvaldız/iğne babında.

3 Keşke diyorum, Paris'te yaptıkları pankartlı, bayraklı ifade özgürlüğü lehine coşkulu sokak gösterilerini Türkiye'de de sık sık yapsalar.

4 "Katliam olabilir ama soykırım katiyen yoktur" beyanından (Türk Tarih Kurumu'nda Ermenilerden "sorumlu" Kemal Çiçek) çıkardığım sonuç: "Soykırım çok kötü bir şeydir, kabullenemeyiz; ama katliam suçlamasını sineye çekebiliriz" şeklinde bir görüşün artık kabul ediliyor olmasıdır. Oysa milyonluk ölümlere neden olan bir katliam, yüz ölümlü bir soykırımdan çok daha kötüdür.

5 Bu durumda soykırım neden "kötü"? Anlaşılan, birileri için her şey bir hukuk sorunudur □ Fransa'da da oy kaygısı. "Soykırım" sözünde, tazminat korkusu, hatta fobisi egemen. Bu alacak-verecek kavgasında tabii ki ben yokum! Ama insanlık suçları ve insan acısı konuşulacaksa söyleyeceklerim olmalı.

6 Her insan hakkı ihlalinde ve her insan acısında insan sıfatıyla müdahilim.

7 Sürgün, tehcir, tenkil, kıtal, karşılıklı kıyım, katliam, soykırım... Sonuçlarına da bakarak "etnik arındırma" demek en uygunu değil mi?

8 Karşılıklı katliam varsa, savunmacı "yok öyle bir şey" tutumuna son verip "siz de yaptınız" kampanyasına başlamak gerekmez mi?

9 Hukuk açısından, savunma yapmak insan vicdanını rahatlatmıyor. "Soykırım hukuku 1940'larda başlar" savunması da yetersiz. Çünkü ilgili yasayı öneren Raphael Lemkin, ilhamını 1915 Ermeni tehcirinden aldığını açıkça söyler. Avukat tutumu vicdanlara seslenemiyor; dava kazanılsa da yara kapanmıyor.

10 Rahatsızlık yaratan, yalnız olmuş olanlar değil, olanların karşısında takınılan tutumdur: "Katliam olmuştur"u ağza alana kadar yıllarca süren inkâr, tabu anlayışı ve en ufak bir özeleştirinin yapılmamış olması göz önüne alınmadan bugünü anlamak olanaksız.

11 Bugün bile okul kitaplarında "tehcir, Ermenileri korumak için yapıldı" denmektedir. Alay edercesine... Ama kiminle alay ediliyor? Çocuklarımızla mı, anne babalarıyla mı, Ermenilerle mi, "yabancılarla" mı, kendimizle mi?

12 Birçok ülkede yerel katliamlar/soykırımlar konuşulabilmiştir. Örneğin Fransızların sömürgelerinde yaptıkları, Amerika yerlilerinin yok edilmesi, Rusların sürgün ve katliamları, hele Almanların Yahudilere yaptıkları bu ülkelerde resmen veya özel olarak -kitaplar, filmler vb. ile gündeme getirilmiştir, doğrudan veya dolaylı olarak bir "tanıma" var. Türkiye'de yeni yeni konuşuluyor. Ama bunun hâlâ bir bedeli oluyor.

13 İrkçilik= Bir topluluğa bütün olarak, tarih içinde değişmeyen, sözde "özünden" dolayı, olumsuz veya olumlu özellikler yakıştırmak. Siz hep kötüsünüz veya biz hep iyiyiz demek aynı kapıya çıkar.

14 Birilerinin "Türkler yaptı" iddialarının arkasında bu olayı "bütün bir millete" mal etme eğilimi bulunuyor. Bu ırkçı bir yaklaşımdır. Buna karşı "yapmadık" tepkisi anlaşılırdır. Ama "biz yapmadık" telaşı madalyonun öteki yüzüdür. Bütün mesele bu tarihî olayı bu ırkçı çerçevenin dışında kalıp konuşabilmek.

15 Yapılanlar bütün Balkan ülkelerinde (hatta bütün ülkelerde) zaman zaman yapılanlardan farklı bir "şey" değildir. "Bizim millet böyle şeyler yapmaz" savunması bütün öteki milletlere saygısızlıktır.

16 "Bu konuyu tarihçilere bırakalım" sözü de anlaşılır değildir. Türkiye'deki (ve herhangi bir ülkede) tarihçiler aralarında anlaşabiliyor mu ki! Tarih, fizik gibi bir bilim değildir; kimlikler ve ideolojilerle doğrudan ilişkilidir. Bu konuda anlaşmak için, milliyetçiliği terk etmek gerek. O zaman bile bir uzlaşmaya "milletler" (ve milli kimlik taşıyanlar) karşı çıkar.

17 Tarihçiler anlaşmalarında dünya çok farklı olacak; veya, dünya çok farklı olunca ancak o

zaman tarihçiler de anlaşılabilecek.

18 Çözümün ilk adımı, yapılanları, ulus-devlet oluşturma planı çerçevesinde konjonktürel, dünyada çok yaygın, ama artık bugün mahkûm edilmesi gereken bir uygulama saymaktır.

19 Yapılmış olanlar, "milli karakterimizle" ve "bizimle" ilgili değildir. Gerçek veya hayalî ecdatlardan kendimizi sorumlu saymak ırkçılığa boyun eğmektir. Dedenin yaptıkları için torun cezalandırılmaz. Biz bugünkü ahlakımızdan sorumluyuz. Suçlu dededen yana çıkmak ise aşiretlerdeki kan davalarını hatırlatıyor.

20 Bazı insanlar empatinin şefkatli nefesini duyma ihtiyacındadır. Özür şart değil ama en azından (göstermelik olmayan, pazarlık izlenimi vermeyen ve "ama" içermeyen) bir "anlıyoruz" lafı çok gerekli. Avukat ağızlı hukuksal savunmalar bunun tam tersini yapıyor: Yapılanı meşru kılmaya çalışmak gibi bir şey.

21 Özür pişmanlık içerir; özür dileyen suçunu, kabahatini kabul ediyor demektir. Başkasının yaptıklarından dolayı özür dilemek ne demek? Aidiyet ilanıdır en başta: "Onu yapanla ben bir bütünüz." Öyle hisseden özür dilesin. Ben dedelerimin yaptıkları için özür dileyemiyorum ama en açık bir biçimde o olayları kötülüyorum, mahkûm ediyorum, insanlık suçu sayıyorum, hasıraltı etmiyorum, inkâr etmiyorum, yapılanları söyleyenleri susturmaya çalışmıyorum.